

Kapitola 1.

VRAK

„Vrak! Vrak po větru, vpředu vpravo od lodi!“

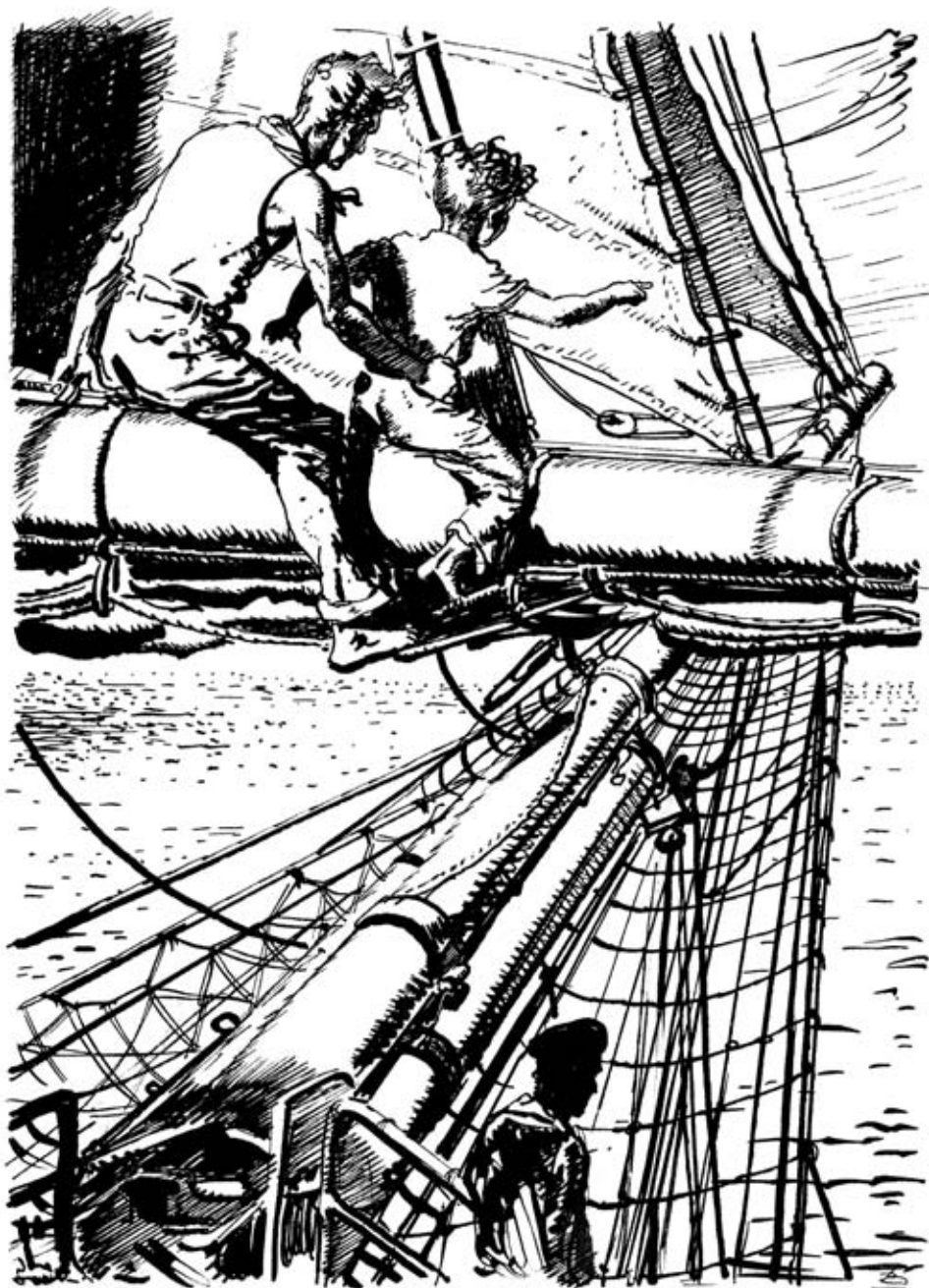
Silný hlas mladého muže, podle některých členů posádky ještě pouhého chlapce, se nesl z lanoví dvojstěžníku Poutník. Velrybářská loď s nosností čtyř set tun se toho dne, 2. února 1873, nalézala na $43^{\circ} 57'$ jižní šířky a na 165° západní délky. Pod vedením kapitána Hulla se vracela z neúspěšného lovu velryb v jižních mořích. Podpalubí, jež mělo být v tu dobu už plné beček velrybího tuku, zelo prázdnotou. Nálada mezi mužstvem byla tísnivá. Majitel Poutníka, loďař James S. Weldon, byl přísný a hospodárný muž a velikost odměny závisela na výši úlovku. Všichni lodníci věděli, že mzda bude hubená a že nic nepomohou ani přímluvy paní Weldonové, která byla na palubě spolu se svým synkem Jackem a podivínským bratrancem Benediktem. Loď vezla loďařovu rodinu z Nového Zélandu do San Franciska v Severní Americe. Takové bylo přání pana Weldona a proti němu nic nezmohlo ani reptání nespokojeného mužstva. Mezi posádkou nastalo malé pozdvižení, když se mladá dáma doprovázená dítětem a směšně vyhlížejícím hubeným mužem objevila v Aucklandu na palubě a nejeden lodník v ústraní poznamenal, že přítomnost ženy na velrybářské lodi nevěstí nic dobrého. Tím spíš, že smůla provázela loď od samého počátku. Nejhorší ze všeho bylo, že se nepodařilo včas najmout lovce velryb, takže posádka musela spoléhat jen na sebe. To také k dobré náladě nepřispělo. Loďmistr Howik však všechny projevy nespokojenosti brzy utišil. Přinejmenším hned poté, kdy se paní Weldonová nalodila.

Paluba teď byla pustá. Kapitán Hull prodléval v kabině a mužstvo odpočívalo v podpalubí. Jen kormidelník Bolton stál na svém místě a ze dveří kuchyně vyhlížel vzhůru k zadnímu stěžni lodní kuchař Negoro.

„Děje se něco, Negoro?“ oslovil kuchaře loďmistr Howik. Zaslechl volání a vyšel z podpalubí, aby se podíval, co se děje.

„Nic vážného, pane. To jen ty dvě děti si hrají na námořníky,“ odtušil Negoro pohrdavě.

Byl to muž asi čtyřicetiletý, původem Portugalec a jeho černé vlasy a snědá hubená tvář to potvrzovaly. Hovořil však plyně anglicky s americkým přízvukem, což svědčilo přinejmenším o dlouhém pobytu ve Spojených státech.

Na loď se nechal najmout ani ne tak pro bídnu mzdu vyhrazenou kuchaři, jako proto, že se zdarma svezl z Nového Zélandu právě do Ameriky.

Mistr Howik vzhlédl. Vysoko na stěžni seděl na ráhnu lodní plavčík Dick Sand. Jednou rukou přidržoval malého Jacka Weldon a druhou horlivě máchal vpravo ve směru plavby. Dick přišel na loď téměř v tom věku, v jakém byl teď Jack. Tomu bylo pět, kdežto Dickovi, když se stal plavčíkem, bylo osm. Do školy začal chodit ve čtyřech a do svého odchodu na moře stačil do sebe vstřebat více vědomostí, než jakými by se mohla chlubit většina lodníků Poutníka. Tvrdý život námořníka na něm zanechal stopy. Nikdy neměl čas na drobná dětská lumpačení, na která pak s láskou vzpomínají muži ve zralém věku. Neznal nic než práci. Postavou byl spíše drobný, ale silou by zahanbil leckterého dospělého muže. Také jeho tvář byla vážná a rozhodná. Dávno byly pryč doby, kdy byl na palubě otloukánek. Dovedl si zjednat respekt mezi muži a kapitán Hull ho chválil a říkal o něm, že má před sebou velkou budoucnost. Jednou se stane loďmistrem, a kdyby mu štěstí přálo, mohl by i studovat a jistě by to dotáhl na důstojníka nebo dokonce kapitána. Třeba by mu právě pan Weldon mohl podat pomocnou ruku. Dick Sand ale nikdy neměl takové postranní myšlenky a to, že se teď hezky staral o malého Jacka, nebylo z vypočítavosti. Byl v jádru upřímný a milý, a oddanost a láska malého chlapce mu nahrazovaly rodinu, o kterou přišel už v útlém věku.

„Co tam vidíš, Dicku?“

„Vypadá to jako trup lodi, pane.“

„Trup lodi...“ opakoval Howik nevrle. „Byl bych raději, kdybys spatřil něco, co vypadá jako velryba.“

„Je to velryba!“ ozval se shora stříbrný hlásek malého Jacka. „Veliká! Je jako náš dům!“

„Hlídkka musí mluvit pravdu,“ znělo shůry Dickovo domlouvání.

„Oni by ale chtěli velrybu. Kapitán Hull je mrzutý, protože se nám velryby vyhýbají,“ odmlouvalo dítě.

„Bodejť by se nevyhýbaly, když je ženská na palubě.“

„Dokonce dvě,“ neudržel se Howik.

Negoro se ušklíbl. Mistr Howik měl na mysli kromě paní Weldonové starou černošku Nan, chůvu čiperného Jacka. Howik dobře rozuměl Negorově grimase. Americká válka Severu proti Jihu, která přinesla černým otrokům svobodu, byla už dávno vybojována zbraněmi Severu, avšak mnoho Američanů nezapomínalo na dobu, kdy člověk černé pleti byl pouhým zbožím, prodávaným na trhu vedle ovcí, koní a krav. Pro Negora nebyla Nan žena. Byla to černoška.

„Slez dolů, chlapče,“ zavolal Howik dobrácky. „A dej pozor, ať ti malý pan Jack nepadne. Bylo by to to poslední, co by nám ještě chybělo.“

„Nejsem malý. Jsem velký!“ ohradil se Jack uraženě.

„Vždyť je ti teprve pět let!“ smál se Howik.

„Ale 19. dubna mi bude šest a to bude už brzy!“

„Nedohaduj se a lez dolů,“ zavolala na něho paní Weldonová. „Dvacátého tě možná na ten stěžeň pustím.“

„To už budeme dávno doma,“ smál se Dick a pomáhal Jackovi slézt.

Paní Weldonová neviděla ráda, že Dick bere s sebou Jacka do lanoví. Bála se o syna. Jenomže dobře věděla, jak vysoko si její muž cení práce námořníka. Sám byl také od dětství lodníkem a vypracoval se mezi úspěšné kalifornské rejdaře. Poutník byl jednou z nejmenších, ale rozhodně nejlepších lodí jeho velrybářské flotily. Byl snadno ovladatelný, zvládlo ho pouhých pět námořníků. Ostatní muži na palubě byli najati výhradně k lovu velryb.

Smůla zavinila, že neměli doslova do čeho píchnout.

„Děje se něco, pane Howiku?“ objevil se ve dveřích kabiny kapitán Hull. Negorova tvář potemněla. Dobře si všiml, že ho kapitán přehlíží. Nesouviselo to však jen s jeho postavením kuchaře. Od začátku plavby, kdy opustili

Auckland, dával kapitán najevo, že je mu Negorova přítomnost na lodi proti mysli a že ho zde trpí jen proto, že se nepodařilo sehnat lepší posádku.

„Vpravo před námi vidím vrak!“ zvolal znovu Dick Sand.

Kapitán se podíval tázavě na loďmistra. Ten pokrčil rameny.

„V těchhle vodách občas plave všelijaké neřádstvo. Viděl jsem i vyvrácené stromy, co sem odvála vichřice. Myslím, že bychom měli pokračovat v plavbě. Nemůžeme si dovolit zdržení.“

Kapitán se zasmušil. Čas Poutníka tlačil, to byla pravda. Úlovek byl hubený a počasí se zhoršovalo. Vichřice brzy zesílí natolik, že nebude ani pomýšlení na lov velryb v blízkosti ledových polí. A kapitán slíbil panu Weldonovi, že dopraví jeho rodinu včas do Kalifornie. Každé zdržení sníží naději na úlovek, a tím i na mzdu pro nespokojené lovce, čekající v podpalubí.

„Máte pravdu, pane Howiku,“ řekl kapitán Hull.

„Je něco v nepořádku?“ ozval se klidný hlas paní Weldonové.

Kapitán se otočil a s úklonou přiložil dlaň ke štítku čepice.

„Žádná nehoda,“ ujistil ji. „Dick s panem Jackem spatřili něco na moři. Není to nic významného.“

„Je to určitě vrak, mami!“ křičel chlapec vzrušeně.

„Vrak?“ ulekla se žena.

„Vidíš nějaké lidi?“ křikl kapitán nahoru. Koutkem oka zahlédl, že mistr Howik nespokojeně stiskl rty. Negoro zašel do dveří kuchyně.

„Nevidím, pane!“ hlásil Dick Sand.

„Vidíte,“ řekl kapitán Hull s jemnou výčitkou v hlase. „To se ve vlnách zmítá jen nějaká troska. Cestou jich uvidíme možná víc.“

„Je třeba tu loď prohlédnout,“ pravila paní Weldonová přísně.

„Pan Weldon by byl nespokojený, kdyby...“

„Máte pravdu,“ přerušila ho paní Weldonová. „Správně jste to řekl. Můj muž by byl nespokojený, kdyby se dozvěděl, že jsme něco zanedbali.“

Kapitán Hull se na ni chvilku díval a pak se beze slova obrátil k mistru Howikovi.

„Pane Howiku, vydejte rozkazy. Ukážeme paní Weldonové tu věc zblízka.“

Z pootevřených dveří kuchyně se ozvalo posměšné zasyknutí.

„Ano, pane,“ řekl loďmistr. Obrátil se dozadu a houkl na kormidelníka. „O pět čárek vpravo, pane Boltone.“ Potom přešel ke dveřím do podpalubí a vydal několik rozkazů. Nohy lodníků zadupaly na dřevěných schodech. Ze dveří kajuty se vykolébala vyčouhlá postava. Hubený muž v plandavém kostkovaném obleku třímal v ruce špendlík a na něm měl nabodnutého člena hmyzí říše, cosi nohatého s dlouhými hnědými křídélky.

„Zajímavé! Zvláštní! Pozoruhodné! Zde se podívejte: tato vážka, jak poznáte na první pohled, patří do řádu Zygoptera a mohli bychom ji tedy pokládat za motýlici. Ale všimněte si postavení očí na kulaté hlavě. Jsou spojené, nebo nikoli? Pokud ano, pak by šlo o šídlo podřádu Anisoptera.“

„Nebylo by lépe, kdyby sis nasadil brýle, bratránku Benedikte?“ oslovila ho paní Weldonová. „Zdá se mi totiž, že si prohlížíš nikoli hlavičku, ale zadeček toho zajímavého exempláře.“

„Že by?“ odpověděl bratranec Benedikt, upřímně překvapen. Otáčel špendlíkem jako labužník vidličkou. „Hlavička? Zadeček? Těžká je práce milovníka hmyzu. Ne vždy je ve všem jasno.“

„Zato my budeme mít brzy jasno,“ poznamenal mistr Howik. Stál vedle kapitána a hleděl směrem, kterým ukazoval Dick Sand. Lodníci natočili plachty a loď se odchýlila od původního kurzu. Záhadný předmět se kolébal ve vlnách asi ve vzdálenosti tří mil. Všichni ho zvědavě vyhlíželi. Jen kuchař Negoro nepustil své stanoviště a dával najevo, že je mu nějaký vrak lhostejný.

„Co to jen může být?“ ptal se jeden z námořníků.

„Nějaký opuštěný prám.“

„Žádný prám,“ odušil kapitán Hull. Tiskl k očím dalekohled. „Je to lodní trup nakloněný na bok.“

„Není to spíš nějaký velký živočich, mořský savec...“ nadhodil bratranec Benedikt.

„Nebo spíš obrovský hmyz?“ odpověděla mu paní Weldonová se smíchem.

„To sotva,“ ozval se za nimi Dick Sand, který mezitím slezl ze stěžně a pomáhal sestoupit Jackovi.

„Co myslíš ty, Dicku?“

„Kapitán se nemýlí. Je to lodní trup, paní Weldonová. Zdá se mi dokonce, že vidím měděné opláštění, celé se to leskne.“

„Ano, ano...“ potvrdil kapitán Hull. Pak se obrátil ke kormidelníkovi.

„Kormidlo po větru, pane Boltone! Stočte loď, ať můžeme k vraku přirazit.“

Místo původní lhostejnosti se ho očividně zmocnil náruživý zájem.

„Ano, pane kapitáne,“ odpověděl kormidelník.

„Trvám na tom, co jsem řekl,“ odporoval bratranec Benedikt. „Je to jistě zvíře.“

„Pak by to mohla být velryba, pobitá mědí,“ vtipkoval kapitán a jen stěží udržoval vážnou tvář. „Také už vidím, jak se měď leskne ve slunci.“

„Nanejvýš ti přiznáme, Benedikte, že je to mrtvý kytovec, protože se nehýbá,“ řekla paní Weldonová.

„Nebylo by to poprvé, co se loď setkává s velrybou spící na hladině,“ pokračoval paličatý bratranec Benedikt.

„Bohužel,“ ucedil kapitán. „Není to velryba, třebaže by mi to bylo víc než po chuti. Je to poškozená loď.“

„Uvidíme,“ pohodil hlavou bratranec. Kytovci ho nezajímali, všechny náraz by vyměnil za jeden jediný exemplář dosud nepoznaného hmyzu, který by mohl v atlasu drobného tvorstva označit svým jménem objevitele.

„Pozor, pane Boltone,“ varoval kapitán, „ať do vraku nevrážíme. Nerad bych tu měl vraky dva. Budeme držet vzdálenost sedmdesát metrů. Vlevo, pane Boltone, vlevo!“

Příd Poutníka se stočila stranou. Námořníci se tísnili u zábradlí. Každého z nich napadlo, že by se v trupu mohlo skrývat něco cenného. Jim by náležela třetina nálezů. Při lovu velryb neměli až dosud štěstí, teď by si mohli ztrátu vyhradit díky bystrému zraku plavčíka Sanda!

Po další čtvrthodině byl cíl na osm set metrů od Poutníka.

Teď už bylo zjevné, že se bratranec Benedikt mylí. Byl to vrak lodi překocené na pravý bok až po palubní kryty. Paluba svírala s mořskou hladinou tak příkrý úhel, že by nebylo možné po ní chodit. Loď neměla stěžej, jen několik ráhen viselo přes okraj na zbytcích lan a kusu řetězu z vratidla. V boku lodi zela obrovská díra.

„Něco tu loď prorazilo,“ zvolal Dick Sand.

„To je divné,“ poznamenal kapitán Hull, „že se s takovou dírou v boku ještě nepotopila.“

„Zdá se, že do ní narazila jiná loď,“ přemýšlela nahlas paní Weldonová. „Doufáme, že se posádka zachránila na palubě té loď, která srážku zavinila.“

„Naděje umírá poslední,“ připomněl jí kapitán Hull. „Bohužel se často stává, že loď, která srazí jinou loď, pokračuje v další plavbě, aby se její kapitán vyhnul vyšetřování a dalším nepříjemnostem. V takovém případě se musí postižená posádka spolehnout na vlastní záchranné čluny a na dávku štěstí.“

„Opravdu se takové věci stávají? To je přece nelidské!“

„Je to smutná pravda, paní Weldonová. Stává se to často. Všimněte si, že loď žádné čluny nemá. Posádka se mohla pokusit uniknout veslováním. Jsme ale tak daleko od pevniny, že naděje na záchranu byla nepatrná.“

„Asi se už nikdy nedozvíme, co se tu vlastně stalo,“ povzdechla si paní Weldonová. Pak dodala s nadějí v hlase: „Možná se ale uvnitř vraku přece jen někdo zachránil!“

„To není pravděpodobné, paní Weldonová,“ pronesl kapitán smutně. „Jistě by si už všiml, že tu jsme a dal by nám nějaké znamení. Přesto se ale musíme přesvědčit, že ve vraku opravdu nikdo není. Uhněte stranou, pane Boltone!“

Pokynul kormidelníkovi a ten stočil Poutníka udaným směrem. Přiblížili se na pět set metrů. V té chvíli Dick Sand zdvihl ruku.

„Ticho!“ zvolal. „Poslouchejte!“

Všichni zaslechli tlumený štěkot. Uvnitř lodi byl pes, možná zavřený za spuštěnými příklopy.

„I kdyby tam byl jenom pes, kapitáne Hulle, zachráníme ho!“ rozhodla paní Weldonová.

„Ano!“ radoval se malý Jack. „Zachráníme ho! Dám mu najíst! Bude nás mít rád. Dojdu mu pro cukr.“

„Nikam nechod, Jacku,“ přikázala dítěti paní Weldonová. „To ubohé zvíře nejspíš umírá hladem a víc než cukr mu pomůže pořádný kus masa.“

„Nemohl bych mu dát svou polévku? Stejně ji nemám rád!“

Poutník se přiblížil k vraku na sto metrů a štěkot byl stále zřetelnější. Najednou se nad horním okrajem lodě objevila velká psí hlava. Zvíře se zachytilo tlapami a zoufale štěkalo.

„Dejte stáhnout plachty, pane Howiku, a spusťte člun,“ pokynul kapitán loďmistroví.

„Vydrž, pejsku, vydrž!“ povzbuzoval Jack štěkajícího psa.

Poutník zůstal asi sedmdesát metrů od vraku. Námořníci spustili člun. Nasedl do něho kapitán Hull s Dickem Sandem a dva muži. Pes stále štěkal. Snažil se držet pažení, avšak zadní tlapy mu podkluzovaly po šikmé palubě. Zdálo se, že neštěká na blížící se člun. Byl snad ještě někdo uvnitř lodi?

Chování psa se najednou nepochopitelně změnilo. Místo aby vítal zachránce, začal zuřivě výt.

„Co je s tím psem?“ divil se kapitán Hull. Člun obeplouval záď, aby přistál u potopené části paluby.

Kapitán Hull nemohl vidět - a na palubě Poutníka si toho nikdo nevšiml, že pes začal zuřit ve chvíli, když z lodní kuchyně vyšel Negoro.

Znal ho snad ten pes? Negoro se na psa podíval, ale nedal na sobě nic znát, snad jen krátce sraštil obočí. Potom odešel do kajuty pro mužstvo.

V tu chvíli už byla loď tak blízko, že posádka mohla přečíst jméno vraku:

W A L D E C K

Označení mateřského přístavu chybělo. Kapitán Hull odhadoval podle tvaru trupu, že loď byla postavena v některé americké loděnici.

Na palubě nikdo nebyl. Hlavní příklop byl otevřený. Pes se pustil pažení, sklouzl k příklopu a štěkal dovnitř.

„Zvíře není na lodi samo,“ poznamenal Dick Sand.

„Je možné, že někdo srážku přežil,“ připustil kapitán Hull zasmušile. „Jenže pak musel zemřít hladem a žízni.“

„To by pes takhle neštěkal,“ namítl Dick Sand.

V tu chvíli se pes vrhl do vody a plaval ke člunu. Vytáhli ho z vody. Zvíře se hned sklonilo nad miskou vody. Kusu chleba, který mu Dick Sand nabízel, si ani nevšimlo.

Veslující námořníci hledali místo, kde by mohli k vraku přirazit, a na krátkou chvíli se od trupu vzdálili. Pes si to špatně vyložil, že nechtějí na loď vstoupit. Znovu se rozštěkal, vzal Dickovi Sandovi okraj bundy do zubů a zašukbal s ní.

Všichni věděli, co to znamená. Námořníci zamířili k závěsným hákům na boku vraku a člun k nim přivázali. Kapitán Hull s Dickem Sandem se namáhavě vyškrábali po šikmé palubě k příklopu.

Podpalubí Waldecku bylo napůl zaplavené. Nikde neviděli žádný náklad. Loď plula prázdná. Její písková zátěž se sesunula k levému boku a postarala se o to, aby se loď nepřevrátila. Kapitán s plavčíkem prohledal prázdné prostory.

„Nikdo tu není,“ uzavřel kapitán Hull výsledky pátrání.

„Ani vpředu jsem nikoho nenašel,“ oznámil Dick Sand a pokrčil rameny.

Když se vrátili zpět, čekal na ně už pes a snažil se je odvést ke kabině na zádi. Šli tedy za ním.

V kajutě našli na zemi ležet pět bezvládných těl. V denním světle, jež dovnitř pronikalo kulatým okénkem, rozeznal kapitán obrysy pěti černochů. Dick sestoupil do kabiny.

„Ti lidé dýchají!“ volal na kapitána.

Velitel rozkázal oběma námořníkům, aby vylezli z člunu a pomohli trosečníky vynést z kabiny. Byla to těžká práce a museli při ní dávat pozor, aby jim bezvládná těla nesklouzla do vody. Všech pět mužů bylo v bezvědomí. Bez dalšího prodlévání zamířili zachránci zpátky k Poutníkovi. Po chvíli přistáli a námořníci vyťahovali pomocí lan trosečníky na palubu. Jako posledního vytáhli i psa.

„Žijí, paní Weldonová,“ uklidňoval Dick Sand vyděšenou ženu. „Určitě je zachráníme.“

„Nejdříve jim musíme dát napít a pomůže jim i několik kapek rumu,“ usoudil kapitán. Obrátil se, aby zavolal na kuchaře. „Negoro!“

Při tomto slově se pes naježil a otevřel tlamu jako lovecký pes, když spatří kořist.

„Negoro!“ opakoval netrpělivě kapitán Hull.

Negoro vyšel z kajuty.

Sotva se objevil, pes přes všechnu svoji slabost se k němu vrhl a nepochybně se mu chtěl zakousnout do hrdla. Kuchař ho odrazil a několika námořníkům se podařilo psa lapit a zklidnit.

„Znáte toho psa?“ zeptal se kapitán Hull.

„Nikdy jsem ho neviděl,“ odpověděl Negoro, aniž hnul jediným svalem ve tváři.

„To je zvláštní, hodně zvláštní,“ šeptal si Dick Sand.